

Ольга Писар

у спогадах

Ольга Писар (30 вересня 1959 — 15 травня 2002). 1980 року закінчила КДІТМ ім. І.Карпенка-Карого з відзнакою (майстерня Бориса Ставицького). З 1980 по 2002 працювала в Київському театрі юного глядача на Липках. Заслужена артистка України. Серед ролей: Мілена у «Ми не віримо в лелек» Н.Іорданова, Люсіль у «Напівбожевільному Журдені» М.Булгакова, Ірина у «Виборі» М.Дударева, Кішка у «Кішці, яка гуляла сама по собі» Р.Кіплінга, Лаура у «Скляному звіринці» Т.Вільямса, Півень у «Коли зійде місяць» Н.Забіли, Мавка у «Лісовій пісні» Лесі Українки, Принцеса у «Королі Дроздобороді» Г.Чеховські, Надька у «Фатальній помилці» М.Рощина, Шапокляк у «Пригодах у країні Мульти-Пульти» А.Хайта, О.Левенбук, Єврозіна в «Орґії» Лесі Українки, Гертруда у «Розенкранці і Гільденстерні» Т.Стопарда, Гедда Габлер в однойменній п'єсі Г.Ібсена, Юлія Севічовська у «Моралі пані Дульської» Г.Запольської, Вінні у «Щасливих днях» С.Беккета, Аркадіна у «Чайці» А.Чехова. Ролі в кіно: Малуша у «Малуші», Менендос «У чорних лицарів», сестра Антея в «Орґії» (всі три — режисер Г.Чесноков, студія «Укртелефільм»). Знялась у фільмах «Родимка» (режисер Л.Дроздова, кіностудія ім. О.Довженка) та «Об'єкт Джей» (режисер В.Онищенко, там само).

Олександр Биструшкін, народний артист України, начальник Управління культури і мистецтв Київської державної адміністрації:

— Так сталося, що моя акторська доля неодноразово дарувала зустрічі з прекрасною жінкою і чудовою актрисою — Ольгою Писар. Чи це були зйомки, чи робота на радіо, чи приватне спілкування — зустрічі з нею були бажані й очікувані. Бо більш професійного і розумного партнера і не згадаю.

Оля завжди була готова до своєї ролі — і це природно. Бо для неї — це улюблена справа. Але вона завжди була і максимально відкрита для сприйняття партнера як спів-автора тієї чи іншої сцени і своєї ролі. У мене іноді з'являлося відчуття, що народжується пісня з багатьма нюансами й відтінками. Ольга, безумовно, талановита людина. Скільки говорять про її голос: драматичний, неповторного тембрового забарвлення. Я багато працюю на радіо, але голосу такого звучання до неї не знав, і тоді, коли вона працювала, теж не чув. Оленьку цінували і любили режисери і редактори. Вона писала й окремі передачі, і суху хроніку. Багато працювала у драматичних ролях, які їй надзвичайно вдавалися. Сподівання від майбутньої співпраці з нею були завжди райдужні. Тому що я знав: працюючи, матиму неабияке задоволення від спілкування з цікавою людиною, і передачі успіх гарантований.

Емоційність Олі була надзвичайною. Але заряд її енергетики не пригнічував. Вона живила і в єднанні з твоїм єством народжувала той несподіваний вибух, коли кажуть: зійшлися два характери і здійснили одне. Це — особиста цінність актриси.

На сцені ТЮГу Ольга зіграла дуже цікавий і вимріяний репертуар. Це робота у п'єсах А.Чехова, Бомарше, Лесі Українки, Ж.Ануйя, В.Шекспіра, О.Островського, М.Булгакова, С. Беккета. Вона прагнула і могла грати усе. Її талант збігся з колосальною працездатністю і вимогливістю до себе — актриса працювала і шукала постійно.

Оля вирізнялась із натовпу. Знаєте, є якась усталена, може, і банальна думка. Коли робимо комплімент жінці, кажемо, яке у неї красиве волосся або тонкі й ніжні пальці, або якісь такі очі. А з Олею всі ці слова недоречні. Вона, мабуть, Модільянівського плану жінка, яку не визначити словом «краса». Її слово — особистість. Загадкова, непізнана. Вона могла, а може, і стала музою поетів. Про таку жінку складати б вірші. Мені здається, Ольга багато знайшла для душі, для реалізації себе у творчій зустрічі, в спілкуванні з режисером телебачення Георгієм Чесноковим. Це — дуже освічена людина. Його передачі про живопис, репортажі з музеїв міста були подією у мистецькому житті. Мабуть, вони знайшли одне одного, і це вилилось у ряд цікавих вистав на телебаченні. Особливо помітним був фільм-спектакль за п'єсою Олеся Лупія «Малуша». Режисер бачив у Ользі тип не сьогоднішній, не прив'язаний до часу. А символ вічності, краси розуму, жіночності, який існував завжди і завжди вабив своєю непізнанністю і загадковістю.

Образ вічності, подих вічності — він був у єстві Ольги. Як вона природно існувала у п'єсах XVII — XIX століття, так, я переконаний, могла б вабити і в майбутті своєю загадковістю, дивиною і талантом людини.

Валентина Онищенко, начальник відділу мистецтв ГУК Київської держадміністрації:

Ольга Писар — пісня жіночого голосу широкого діапазону в Театрі на Липках. Талановита актриса безмежно віддана Театру, бо для неї він — Храм.

А ще Ольга — жінка вишукана і загадкова, стримана й емоційна водночас, але завжди відкрита для всіх, хто потребував її підтримки.

Я познайомилася з нею в гастрольній поїздці по Туреччині. Вразила вона мене своїм розумом, внутрішньою культурою, незвичайною привабливістю. Оля усвідомлювала цінність і багатство навколишнього. Мені здається, вона взагалі в житті намагалася нічого не пропустити. В неї була цікавість до всього. Історичний інтерес. І знання, глибокі, усвідомлені, життя людей, епох були джерелом її натхнення. Навіть така, можливо, дуже жіноча деталь. Я пам'ятаю, як продумано вона створювала свій імідж. У неї була прекрасна робота в п'єсі Ж.Ануйя «Жайворонок». Звичайно, вона якийсь час жила думками про епоху, про долю Жанни Д'Арк. І в її зовнішності, зачісці це вгадувалось.

Ще Оля вразила мене своїм розумінням цінності кожної людини. Вона внутрішньо, ненав'язливо була відкрита на те, щоб себе віддавати. Добрі, хороші слова були її супутниками. І виходило це невимушено і дуже просто. Відчуття, що пішла з життя людина, яка внутрішньо так багато, наповнено жила. Може, це була тяга максимально прожити кожну хвилину, мить. Поспішала багато зробити. Поспішала кожній людині щось дати добре.

Хтось інший...

*чи прийде туди,
звідки пішов
попередній?..*

Назвавши

ім'я загубити,

наче іграшку марну,

чи зможемо?

Чи зможемо бути

без вмерлих?..

■ О. Писар та В. Чайковська у «Скляному звіринці» Т.Вільямса. Київський ТЮГ.

■ Ольга Писар в житті.

Назвавши
ім'я загубить наче
іграшку марну,
чи зможемо?
Чи зможемо бути
без вмерлих?...

Такою була актриса Ольга Писар. Але чому була? Вона є і буде, доки ми її пам'ятаємо, доки звучить дивовижний і неповторний голос Олі. Вона Людина-творець, яка мала «в серці те, що не вмирає».

Юрій Дзюба, режисер Національної радіокомпанії України:

У 80-х роках вже минулого століття на радіо, серед актрис, що туди запрошувались для роботи, з'явилося нове ім'я — Ольга Писар.

Молода, тоненька, тендітна, з напрочуд сильним низьким голосом, з парадоксальним мисленням, бурхливим темпераментом... Вона знала, чого хоче в житті і в творчості. Завжди готова, зібрана, зосереджена, мисляча... Інтуїтивно відчувала автора і його твори. Читала переконливо і громадянську, й інтимну лірику: українську і російську. Грала ролі у радіовиставах, їй було під силу багато у роботі перед мікрофоном.

Я завжди для себе відзначав Ольжину природну культуру читання творів різних авторів, розумність трактування і високу виконавську майстерність. З нею було легко працювати, вона тактовно сприймала режисерські зауваження і намагалася їх точно виконувати. Виникало взаєморозуміння, що вело до позитивних результатів. Ми втратили добру людину і чудову актрису!..

Олександр Безсмертний, народний артист України:

Всевишній відпустив їй надто короткий строк на Землі. Мабуть, вважаючи, що цього достатньо для виконання нею людської місії. Йому видніше. Бо, посилаючи її на Землю, він наділив Ольгу досить щедро: умінням і бажанням творити добро, витонченим світосприйняттям. Високим рівнем інтелекту, гарячим, бунтівним серцем, акторським талантом. Якщо порівнювати творчий процес з хімічною реакцією, то в ньому Оля була каталізатором, тобто прискорювачем. Може, не зовсім вдале порівняння і зрозуміле лише мені. Справа не в швидкості процесу. В якості його. У виставі, де грала Оля, була особлива атмосфера. Хай це була прем'єра, чи двісті перша вистава. Спокою, «автопілотизму» ніхто собі не міг дозволити. Починаючи від головних виконавців і закінчуючи «людиною з алебардою». Бо на сцені пульсував енергетичний випромінювач, і від проникаючих у психофізику його променів ніхто не міг сховатися. Згорала сама і запалювала інших. Я не перебільшую. Бо на собі це завжди відчував. Готувався до вистав з її участю заздалегідь. Бо чудово знав: якщо дозволю собі бодай кілька хвилин розслабитись, «покайфувати», — матиму після вистави такого прочухана, такого «розгону», який діставався в дитинстві від рідної мами за скоєну шкоду! Інколи вона вимагала неможливого. Так мені здавалося. І на моє страшне лев'яче ревіння про межі можливого Оля спокійно відповідала: «Творчі можливості безмежні». Важко змиритися з реальністю, з тим, що цього більше не буде. Її ніша в житті театру назавжди лишиться порожньою. Порожньою вона лишиться і в житті кожного з нас — її найближчих друзів. Ми миттєво постаріли в той день, коли востаннє під оплески (свята традиція театру) провели Олю зі сцени «в далеку невідому путь, з якої ще не вертався жоден подорожній». Ще довго буде вчуватися нам серед куліс її низький, дивний, неповторний голос, її своєрідний, ні на чий не схожий сміх. Та й не тільки в нашій уяві, а й у відео і звукозаписах. Адже багато років Оля плідно працювала на радіо, телебаченні. Це окрема сторінка її творчого життя. Так само, як її педагогічна робота в театральному інституті. Вона ніби знала, що мало відпущено, поспішала все зробити, все встигнути.

І ще про одне. Про її мужність. Це ніби і не жіноча якість. Але багато чоловіків могли б позаздрити їй. Ніколи ні перед чим і ні перед ким не схилила голови. Говорила тільки правду. Хай гірку, багатьом неприємну. Поряд з театральним ремеслом, справедливість була головним ремеслом її життя. Як до інших, так і до себе. Привселюдно могла сказати: «Люди, я не мала рації». Вона була Совістю театру. Це без перебільшення і риторики. Це є істина.

Оля пішла зі сцени заслуженою артисткою. Вона справді служила. Чесно, безкомпромісно. І ще одного звання вона гідна, хай навіть його ще не запровадили. Звання це — «Леді честь і достоїнство в мистецтві театру».

Алла Кудимова, кінорежисер Національної кіностудії ім. О.Довженка:

Бог любив Ольгу. Бо її людська суть — це перш за все яскрава, нестандартна душа. У ній крилося стільки можливого, особливо — здатність бачити й усвідомлювати прекрасне. І любити — глибоко! палко! нестямно! — оце прекрасне. Найбільше її цікавили люди. Вона любила людей. Життя для неї проявляло-

ся через людину. Тому в кожному зустрічному знаходила привід для зацікавленої, проникливої розмови і знайомства.

Магія єства Ольги просто зачаровувала. Багато хто був щасливий, виявивши, що цікавий їй. Знайомством з нею — дорожили, дружбу — шукали. Хороших знайомих у Ольги дуже багато. Щоправда, не багатьом таланило переступити певний рубіж. І немає людини, яка б сказала, що знає її достеменно. Та й для родини вона завжди була і так і лишилася загадкою... terra incognita.

Її прив'язаності були такі особисті... Іноді, ледь наблизившись, ніби проходила повз те, що було хрестоматійно цікавим. Але зрозумілим і простим завдяки, ймовірно, більшій досконалості й логічності. "Так, це серйозно!" — казала вона і ставила крапку. Як стосовно людей, так і щодо певних подій чи явищ. Упевнена, що подумки, без поспіху, вона міркувала й оцінювала вивершеність простоти. Та була це інформаційна, щоденна зацікавленість. Так, скажімо, якби вчитуватися у статті словника Брокгауза і Єфрона (не сумніваюся, що серед її настільних книжок були і вони).

І радо захоплювалася екстравагантністю думок, зовнішності, яскравим пір'ям, виявляючи тим ніби свою життєву необізнаність. Ні. Все надто просто. Ольга всьому знала ціну. Була не по-жіночому розумна. До речі, і ролі її — чи то Мавка, чи Аркадіна, чи Гедда Габлер... дещо інтелектуальніші, — принаймні, більше, ніж було передбачено самим автором. Бо розум — її єство, сутність. А обманюватися сийливою рожевістю — набуття. Гра. Театр. Барвистість, веселкова оболонка, форма — геть усе потрапляло в поле серйозної зацікавленості. Звідси її промовисті руки — владні, благальні, тремтливо-боязкі, ніби шиї лебедів, що берега шукають (у дитинстві Ольга мріяла про балет). Продумана до найменших подробиць, зі своїм сюжетом — пластика тіла, що надавала її ролям ще більшого об'єму. Вабний, дивовижно барвистий голос — він дав довге життя багатьом радіопередачам.

Поняття «красиве», «улюблене», безумовно, індивідуальні. Мабуть, це те, що збуджує, що змушує вихоплювати з натовпу чийсь погляд, обличчя, голос. Із загальних розумувань — думку, одну, єдину, бо вразила. Із багатьох доторків — шелест прохолоди. Ольга вдивлялась у товщу натовпу і, віднайшовши емоційне джерело, пірнала у глибочінь душі, як спраглий з останньою краплиною у тілі. Із захватом перебираючи кольори, відтінки, подробиці душі, почувалась неймовірно щасливою. Вона вигадувала досконалості. Збирала, нанизувала віднайдену низь — здебільш ілюзій.

Наставав час — пірнач спливав... перевести подих. І нерідко виявляв, що колізії переживань, думок, пристрастей — лише переспіви попередніх історій. І тоді ще одне ім'я поповнювало коло знайомих. Були пристрасті, образи, страждання. Оспівуй покинутих і полишених! Кажуть, вони яскравіше живуть. Кажуть, в час страждань із обіймів душі виривається такий розмай печалі!..

В унісон думці про покинутих, назавжди, — одна із останніх робіт Ольги: спектакль «Щасливі дні» за С.Беккетом. Це — знакова роль у біографії, містична, з передчуттями. (Господи, якою ж вона була хороброю і впертою!)

У п'єсі нема зовнішнього сюжету. А є самотня жінка, яка, помираючи, перебирає у пам'яті, як у калейдоскопі, скалки свого життя. Точніше — відчуття, «схлипи» минулого. Ользі вдалося вибудувати у сюжет емоційне полотно буття своєї героїні — Вінні. Ажурність плетива аури створювалась, ясна річ, душевним сповненням і енергетикою актриси. Ось де вона вихлюпнула кожен подробицю себе. Ця робота — єдина в своєму роді. Вона вирізняється, випадає з очікуваних стандартів.

Ольга, яка зіткана з протилежностей, у ролі Вінні пронизлива і податлива, ніжна і прямолінійна. Жінка-дівчинка. Простота дитинства — філософія кінця... Це глибока, багата на нюанси робота.

Перебираючи у серці й пам'яті ці дорогі переживання, доходжу думки про наближення до Божого явища — Ольга Писар. І миттєвості життя, в яких була присутня Оля, стають такими неповторними, значними... І до відчаю жалкую що не була з нею раніше. Шкодую за тим, що пропустила.

Помирання — здоганання смерті, в якому поступово вічність вчувається. Пізнавай тих, хто пішов. Бо дивно забувати все і назавжди...

Чи зможемо бути без вмерлих?

*Чи зможемо бути
без вмерлих?...*

- Малуша — О. Писар, князь Святослав — Г. Гладій у фільмі «Малуша». Режисер Г.Чесноков. 1982.
- О.Писар — Мавка, В. Ставицький — Лукаш у «Лісовій пісні» Лесі Українки. Київський ТЮГ.
- О.Писар — Вінні у «Щасливих днях» С.Беккета. Київський ТЮГ.
- О.Писар у «Гедді Габлер» Г.Ібсена. Київський ТЮГ.